

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Herczeg Ügyvédi Iroda (7623 Pécs, Megyeri tér 2/b. ügyintéző dr. Herczeg Márta ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Boda Pál ügyvéd (7400 Kaposvár, Csokonai u. 2.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő követelés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 20.P.21.299/2009/11. számú ítélete ellen az alperes 12. sorszámu fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 64.300,- (hatvannégyezer-háromszáz) forint fellebbezési perköltséget, és az állami adóhatóság felhívására 61.700,- (hatvanegyezer-hétszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek 2007. április 10-én termeltetési és szolgáltatási szerződést kötöttek kukorica termeltetésére, finanszírozásra és értékesítésre. Az alapanyagokat a felperes biztosította, az alperes ennek értékével a termény értékesítését követően volt köteles elszámolni. Az alperes a szerződésből eredő kötelezettségét részben teljesítette, összesen 9.553.600,- forint felhasznált alapanyag vételárát nem egyenlítette ki. A tartozás rendezéséről a felek 2008. májusában írásban úgy állapodtak meg, hogy az alperes fizetési kötelezettségét a 2008. évben betakarítandó őszi árpa, kukorica és napraforgó meghatározott mennyiségű átadásával jogosult teljesíteni. A szerződés szerint az alperes a S. , hrsz.-ú termőföldön termelt őszi árpát, azhrs.-ú termőföldön termelt kukoricát, és ahrs.-ú termőföldön termelt napraforgót betakarítja, és a termés

1/3-át a betakarítást követő 5 napon belül a felperesnek átadja. A szerződésben a felek meghatározták az alkalmazandó vételárat is. A megállapodás feljogosította a felperest, hogy amennyiben az alperes a kötelezettségét nem teljesíti, a termőterületet egyoldalúan birtokba vegye, a termelést, a betakarítást befejezze, és ennek költségeit az alperesre áthárítsa.

Az alperes az először beérő őszi árpa betakarításának várható időpontjáról, illetve annak elvégzéséről a felperest nem értesítette, a termény átvételére nem hívta fel annak ellenére, hogy a felperes a teljesítés érdekében több alkalommal kért tőle tájékoztatást. Az alperes a szerződésben megjelölt őszi árpa mennyiség egy részét a telephelyén megjelenő felperesnek átadta, az elszállított 4,32 tonna terményt a felperes a szerződésben kikötött áron elszámolta, 1.070.090,- forintot levont az alperes vele szemben fennálló tartozásából. Ezzel a kiegyenlítetlenül maradt tartozás 8.484.510,- forintra csökkent. Az őszi árpa fennmaradó részét az alperes másnak értékesítette.

A későbbiekben beérő kukorica, illetve napraforgó esetében sem tájékoztatta az alperes a felperest a betakarítás várható időpontjáról. A betakarított terményt raktárában elhelyezte. A felperes többszöri próbálkozása ellenére sem telefonon, sem személyesen nem érte el az alperest.

A felperes 2008. október 30-án kelt, 2008. november 14-én kézbesített levelében írásban is felhívta az alperest az elszámolásra a még fennálló 8.445.210,- forint és kamatai megfizetésére. Figyelmeztette, hogy amennyiben tartozását nem egyenlíti ki, a követelés behajtása érdekében peres eljárást kezdeményez. Az alperes ezt követően sem jelezte a felperesnek, hogy kész a szerződés szerinti teljesítésre.

A felperes keresetében 8.445.210,- forint és ennek 2007. december 1.-től járó, a jegybanki alapkamat 10 %-kal megemelt mértékű késedelmi kamatának megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Tartozásának fennállását nem vitatta, de kártérítés címén 8.399.400,- forint összegű beszámítási kifogást terjesztett elő. A jogosult késedelme miatt felmerült raktározási költségeit, illetve a termék alacsonyabb áron történt értékesítéséből eredő kárának megtérítését kívánta a felperessel szemben érvényesíteni.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.445.210,- forintot, és ennek 2007. december 1.-től járó kamatait. A Ptk. 302. §-ra figyelemmel megállapította, hogy a felperesnek a termés átvételére vonatkozó kötelezettsége azt követően keletkezik, hogy az alperes a betakarítást befejezte, és erről a felperest értesítette, azaz a termény átadását felajánlotta. E nélkül a felperes nem is kerülhet abba a helyzetbe, hogy a termény átvételéről gondoskodjon. Az alperes tehát a felperes szerződésszegő magatartására alappal csak akkor hivatkozhat, ha a szerződés teljesítése érdekében az őt terhelő kötelezettségének a maga részéről eleget tett. Az alperes ezzel szemben maga adta elő, hogy a teljesítést egyszer sem ajánlotta fel, nem hívta fel a felperest a

termény elszállítására, sőt a betakarítás várható időpontjáról, illetve annak megtörténtéről sem tájékozatta.

A beszámítási kifogásban az alperes arra is hivatkozott, hogy a felperes a termény átvételét megtagadta, illetve azokat csak a szerződésben foglaltaknál lényegesen alacsonyabb áron lett volna hajlandó átvenni. Az alperesnek azonban ezt az állítását nem sikerült bizonyítania. A szerződés teljesítésének felajánlását nem akadályozta a felperes esetleges szerződésmódosítására irányuló szándéka, ezért a felperes képviselőjének kijelentése bizonyítottsága esetén sem releváns a per elbírálása szempontjából.

Az ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben változtassa meg, a marasztalás összegét 6.387.850,- forintra szállítsa le. Arra hivatkozott, hogy az őszi árpa ára körülbelül hasonló volt, mint a szerződésben megállapított ár. A napraforgó és a kukorica piaci ára azonban csak mintegy 50 %-át tette ki annak, mint amit a szerződés szerint a felperesnek fizetnie kellett volna, ezért azt nem vitte el. A megállapodás nemcsak az alperesnek írt elő betakarítási és átadási kötelezettséget, hanem a felperes a terméket lábon megvásárolta, és az ő tulajdonába került, így a felperesnek a terményt át kellett volna vennie. (Ptk. 365.§) A felperes a dolog átvételére volt tehát köteles, amelyet egyértelműen megtagadott jogos ok nélkül, így a Ptk. 313. §-a alkalmazandó.

Az alperes kifogásolta, hogy a bíróság nyilvánvalóan a felperes érdekkörében meghallgatott tanú a cég ügyintézőjének (képviselőjének) vallomását elfogadta, és megállapította, hogy a felperes képviselője többször kereste az alperest a telephelyén és nem találta.

Az alperes álláspontja szerint a 2008. október 30-án kelt levél azt bizonyítja, hogy a felperes megtagadta a termény átvételét, hiszen a levélben nem a termény átadására, hanem a teljes követelése kifizetésére szólította fel az alperest.

Az alperes a napraforgót és a kukoricát csak a szerződésben rögzített árnál alacsonyabb áron tudta eladni, a különbség a napraforgó esetében 1.250.000,- forint, a kukorica esetében 807.360,- forint, összesen 2.057.360,- forint, ezt az összeget a felperessel szemben kártérítés címén beszámítási kifogás útján kívánta érvényesíteni.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból érdemben helyes jogi következtetést vont le, az ítélet jogi indokolását a másodfokú bíróság a következők szerint pontosítja:

A felek között 2008. májusában megkötött szerződés lábon álló termés megvásárlására vonatkozott. A szerződés alapján a felperes a Ptk. 125.§ (1) bekezdés második mondata szerint a termés birtokba vételével vált volna tulajdonossá úgy, hogy jogosult volt az alperes vételár követelésébe a saját követelését beszámítani. A szerződés szerint a betakarítás az alperes kötelezettsége volt, és az alperes kötelezettsége volt az is, hogy a felperes részére az elvált terményt a betakarítást követő 5 napon belül S.-on átadja. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperest értesítési kötelezettség terhelte, neki kellett volna közölnie a betakarítás tényét, és azt, hogy a betakarított terményt a felperes átveheti. Ez következik a Ptk. 277. § (4) bekezdéséből, amely szerint a felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a jogosultnak pedig ugyan ilyen módon elő kell segíteni a teljesítést. Értesítés hiányában a felperesnek nem volt lehetősége arra, hogy a termés átvételéről gondoskodjon. Az értesítés elmulasztása a szerződés szerinti 5 napos teljesítési határidő elmulasztását eredményezte, az alperes a teljesítéssel a Ptk. 298. § a) pontja alapján késedelembe esett.

A Ptk. 300. § (1) bekezdése szerint a jogosult - függetlenül attól, hogy a kötelezett késedelmét kimentette - követelheti a teljesítést, vagy ha ezt többé nem áll érdekében, elállhat a szerződéstől. A felperes azonban nem szólította fel az alperest a teljesítésre, és a szerződéstől nem is állt el, hanem a 2008. október 30-án kelt levelében az alperest a 2007. évi szerződésből eredő tartozásának megfizetésére szólította fel. E felszólítás tartalmából az következik, hogy a felperes a maga részéről a 2008. májusi szerződés teljesítését már nem kívánta, nem tartott igényt a szerződésben megjelölt termények kiadására. A 2008. májusi szerződést - bár elállásra vonatkozó nyilatkozatot nem tett - a tartozás megfizetésére felszólító nyilatkozattal kifejezésre juttatott szándéka szerint a felperes megszűntnek tekintette, erre azonban a Ptk. 300. § (1) bekezdéséből következően nem volt jogosult. A felperes egyoldalú nyilatkozata a szerződés megszüntetésére a Ptk. 300. § (1)-(2) bekezdése szerinti előfeltételek hiányában nem volt alkalmas. Az alperes azonban a felszólítás kézhezvétele után sem közölte a felperessel, hogy a termés a felperes rendelkezésére áll, nem szólította fel, hogy azt szállítsa el a szerződésnek megfelelően, majd később a terményt másnak értékesítette. Ezzel azt a szándékát juttatta kifejezésre, hogy a szerződés teljesítésére a maga részéről sem tart igényt. A 2008. májusában megkötött szerződést a felek így ráutaló magatartással (Ptk. 216. § (1) bekezdés) megszüntették, ennek következménye az, hogy az alperes a terményt másnak értékesíthette, de az is, hogy a korábbi tartozása fennmaradt. Ha az értékesítésből az alperesnek vesztesége keletkezett, az nem a felperes felróható magatartásának a következménye, hanem annak, hogy a felperes ráutaló magatartással kifejezett szerződés megszüntetésére irányuló szándékát elfogadta, és jogfenntartó nyilatkozatot sem tett (Ptk. 316. § (1) bekezdés).

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján

kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj, és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére.

P é c s, 2010. november 24.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró